

Františkovo slovo

č.240

Petrův nástupce: Církev se nemá zaobírat vlastním image, konvencemi a příjmy

Modlitba a dobročinná láska nejsou ztráta času, nýbrž největší poklad

Mariánský advent

Maria – celá svatá, bez nejmenšího stínu samolibosti

Bůh vždycky poskytuje útěchu, i když kárá

Magnifikat je skvostnou školou evangelní moudrosti – kázal o. Raniero Cantalamessa

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Petrův nástupce: Církev se nemá zaobírat vlastním image, konvencemi a příjmy

Vatikán. Svatý otec dnes přijal účastníky mezinárodního sympozia o recepci a perspektivách apoštolské exhortace *Evangelii gaudium*, pořádaného Papežskou radou pro novou evangelizaci, jejíž předseda arcibiskup Rino Fisichella v úvodu audience představil papeži účel zmíněného sympozia. *Evangelii gaudium* je pobídkou k radostnému šíření evangelia, určenou celé církvi.

„Když dovolíme Bohu, aby nás vyváděl z nás samotných – citoval papež z této exhortace – život se změní a dospějeme „ke svému opravdovějšímu bytí, které je pramenem evangelizačního působení“ (srov. EG, č.8), protože v tomto bodě se šíření evangelia stává spontánní a nepotlačitelné, a to i mlčky, svědectvím.

„Zkušenost mnoha lidí dnešní doby není vzdálena té, kterou učinila Maria Magdalská. Stesk po Bohu, po nekonečné a pravé lásce, je zakořeněn v srdci každého člověka. Je však zapotřebí někoho, kdo jej pomůže probudit. Je zapotřebí poslů, kteří přinesou dobrou zprávu, osuší slzy a ujistí, že není třeba se strachovat (srov. Mt 28,5). Hlasatelé evangelia nedávají připravené odpovědi, ale sdílejí otázky života, a stejně jako Ježíš, který se obrátil k Marii jejím jménem, se ptají: Koho hledáš? (Jan 20,15).“

Nejsou jiné priority než zvěst vzkříšení – řekl dále papež – a netřeba se přitom nechat brzdit obavami z pochybení nebo strachem před neprošlapanými stezkami.

„Potřebujeme svobodnou a jednoduchou církev, která se nezaobírá vlastním image, konvencemi a příjmy, nýbrž je církví, která vychází. Kdosi řekl, že pravá Ježíšova církev, aby byla věrná, musí být ve ztrátě. Ztrátová. Pomysleme na první křesťany, kteří proti sobě měly všechny. Byli pronásledováni a přece si na svět nenařikali. Při četbě Nového zákona je vidět, že si nedělali starosti s tím, jak se hájit před imperiem, které je posílalo na smrt, nýbrž s tím, jak hlásat Ježíše, i za cenu života.“

„Křesťán trpí, ale v duši nepropadá sklíčenosti. Smutek není křesťanská ctnost, bolest ano“ - dodal.

„Abychom se nenechali okrást o nadšení z evangelia, volejme denně k jeho Autorovi, Duchu svatému, který je Duchem radosti a živí misijní horlivost. Bůh nás vybízí, abychom přitahovali svět pouze láskou a objevovali, že život máme jediné jeho dáváním. Vlastníme jej v chudobě dávání, sebezřeknutí. A také překvapení a úžasu nad zjištěním, že dříve než přijdeme my, je tam Duch svatý již přítomen a očekává nás.“

Řekl papež František mimo jiné účastníkům sympozia o evangelizaci. Audience se konala v nově zrekonstruované a zrestaurované *Aule Požehnutí*, která se nachází nad atriem Svatopetrské baziliky a musela být podrobena déle než rok trvajícím opravám.

Homilie

1.12.2019

Modlitba a dobročinná láska nejsou ztráta času, nýbrž největší poklad

V dnešních čteních se několikrát objevuje sloveso *přijít*. Několikrát v prvním čtení a ještě častěji v evangeliu, které končí slovy: »Syn člověka přijde« (Mt 24,44). Ježíš přijde. Tuto jistotu nám připomíná název nynější liturgické doby, protože *advent* znamená *příchod*. Pán přichází, a to je kořen naší naděje, jistoty, že se nám v protivenstvích světa dostane Boží útěchy, kterou netvoří slova, nýbrž přítomnost Toho, který přijde mezi nás.

Pán přijde. Toto oznámení dnes, v první den liturgického roku, označuje náš výchozí bod. Víme, že nehledě na jakoukoli příznivou či nepříznivou událost, nás Pán neponechá samotné. Přišel před dvěma tisíci roky a přijde znovu na konci časů; přijde však také dnes do mého života, do tvého života. Ano, tento náš život se všemi svými problémy, úzkostmi a nejistotou, je navštíven Pánem. To je zdroj naší radosti. Pánu jsme se neomrzeli a nikdy se neomrzíme, touží přijít a zavítat k nám.

Sloveso přicházet se dnes nepojí jenom k Bohu, nýbrž také k nám. V prvním čtení totiž Izaiáš prorokuje: »budou putovat četné kmeny a řeknou: „Vzhůru, vystupme na Hospodinovu horu“« (Iz 2,3). Zatímco zlo se na zemi odvozuje od toho, že každý jde svou cestou bez ostatních, prorok nabízí podivuhodnou vizi, podle níž na Hospodinovu horu přijdou všichni. Na této hoře byl chrám, Boží dům. Izaiáš nám tedy předává od Boha pozvání domů. Jsme pozváni Bohem, a kdo je pozván, je

očekáván, žádán. „Přijďte – praví Bůh – protože v mém domě je místo pro všechny. Přijďte, neboť v mém srdci není jenom jeden, nýbrž každý národ.“

Drazí bratři a sestry, přišli jste zdaleka. Zanechali jste svoje domovy, citové vazby a to, co je vám drahé. Přišli jste sem a našli jste přijetí spolu s těžkostmi a nenadálými. U Boha jste však vždycky vítaními pozvanými. U Něho nikdy nejsme cizí, nýbrž očekávaní synové. A církev je Boží dům. Proto se zde vždycky cítíte doma. Sem přicházíme, *abychom společně putovali* k Pánu a uskutečňovali slova, jimiž končí Izaiášovo proroctví: »*Vzhůru, chodíme* v Hospodinově světle« (v.5).

Namísto Hospodinova světla lze však upřednostnit temnoty světa. Pánu, který přijde - a na Jeho pozvání jít za Ním - lze odpovědět záporně. Často nejde o odmítnutí přímé a neomalené, nýbrž zálučné. Před tímto odmítnutím nás v evangeliu varuje Ježíš, který nás vybízí, abychom si nepočínali jako v »Noemově době« (Mt 24,37). Co se stalo v Noemově době? Došlo k tomu, že se přiblížilo něco nového a otřesného, ale nikdo toho nedbal, protože všichni mysleli jenom na jídlo a pití (srov. v. 38). Jinými slovy, všichni redukovali život na potřeby a spokojili se s mělkým, horizontálním životem bez vzruchu. Neexistovalo *čekání* na někoho, nýbrž pouze *nárok* mít něco pro sebe, ke spotřebě. *Čekat* na Pána, který přijde, a nikoli *požadovat* něco pro svou spotřebu - to je konzumismus.

Konzumismus je virus, který napadá víru u kořene, protože ti namlouvá, že život závisí pouze na tom, co máš, a tak zapomínáš na Boha, který ti jde vstříc a je po tvém boku. Pán přichází, ale ty následuješ spíše naskytající se chutě. Bratr klepe na tvoje dveře, ale obtěžuje, protože ruší tvoje plány, a to je konzumistický postoj sobectví. Když Ježíš v evangeliu vyjmenovává nebezpečí víry, neobává se mocných nepřátel, nevraživosti a pronásledování. To všechno sice bylo, je a bude, ale neoslabuje víru. Opravdovým ohrožením víry je to, co uspává srdce, a to je závislost na návycích, zatěžování a roztěkanost srdce starostmi (srov. Lk 21,34).

Potom se žije pro věci a už se neví proč. Vlastní se množství dober, ale už se neproказuje dobro. Domy se plní věcmi, ale chybějí děti. To je drama dneška. Domy jsou plné věcí, ale postrádají děti. To je demografická zima, kterou trpíme. Plýtvá se časem na rozmary a není čas pro Boha a pro druhé. Žije-li se však pro věci, nikdy jich není dost. Roste chtivost, a v této honbě se druzí stávají nesnázi, což potom ústí do pocitu ohrožení, nespokojenosti a zloby. Narůstá nenávisť. Chci víc a víc a víc... Vidíme to dnes tam, kde kraluje konzumismus. Kolik násilí i jen slovního, kolik zloby a snahy najít za každou cenu nepřítele! A tak zatímco se svět plní smrtícími zbraněmi, nevšímáme si, že vyzbrojujeme srdce vztekem.

Z toho všeho nás chce Ježíš probudit. Činí tak slovesem: »Bděte« (Mt 24,42). Bdění bylo zaměstnání hlídek, které držely stráž, zatímco všichni spali. Bdít znamená neupadnout do spánku, do něhož jsou pohrouženi všichni. K bdění je třeba mít pevnou naději, že noc nepotrvá navždy a brzo nadejde jítro. Tak je tomu i s námi. Až přijde Bůh, rozzáří svým světlem i ty nejhustší temnoty. Dnes je však na nás, abychom bděli, přemohli pokušení, že smyslem života je hromadění, demaskovali šalbu, že velký majetek obšťastňuje, odolali oslnivým světélkům konzumu, jež tento měsíc blikají všude, a věřili, že modlitba a dobročinná láska nejsou ztrátou času, nýbrž tím největším pokladem.

Až otevřeme srdce Pánu a bratřím, přijde cenné dobro, které nám nikdy nemohou dát věci a které oznamuje v prvním čtení prorok Izaiáš: *mír*: »Zkují své meče v radlice a svá kopí ve vinařské nože. Nezdvihne již meč národ proti národu, válce se již nebudou učit« (Iz 2,4). Tato slova nás nutí myslet také na vaši vlast. Modleme se dnes za mír, vážně ohrožený na východě země, zvláště v regionu Beni a Menmbwe, kde propukají konflikty, živěné také zvnějšku za tiché spoluviny mnohých. Konflikty živěné těmi, kdo se obohacují prodejem zbraní.

Připomínáte si dnes krásnou postavu bl. Marie-Clémentine Anuarite Nengapeta (1939-1964), krutě zavražděnou těsně poté, co jako Ježíš pověděla svému vrahovi: „Odpouštím ti, protože nevíš, co činíš!“ Prosme o její přimluvu, aby ve jménu Boha-Lásky a s pomocí sousedních národů, byly odloženy zbraně a v budoucnu už nebyli jedni proti druhým, nýbrž jedni spolu s druhými a došlo k obrácení od ekonomiky, která si slouží válkou, k ekonomice, která slouží míru.

Vatikán. „Jedině v pokorném srdci může vzklíčit Duch svatý – kázal dnes římský biskup při ranní mši v kapli Domu sv. Marty na liturgickou památku sv. Františka Xaverského. „Dnešní liturgie – řekl v úvodu – mluví o tom, co je nepatrné a maličké, což ale neoznačuje uzavřenost v sobě, ale spíše důvěru v Boha a tudíž i schopnost riskovat.“

Papež komentoval čtení z adventní doby. Nejprve proroka Izaiáše (11, 1-10), který oznamuje, že na výhonku z kořene Jesseova spočine duch Hospodinův. „Boží Slovo pronáší chválu maličkosti a slibuje, že Duch Páně spočine na nepatrném výhonku“ – konstatoval František.

„Vykoupení, zjevení a přítomnost Boha ve světě vždycky začíná takto. Bůh se zjevuje v nepatrnosti, drobnosti, v pokoře... Velikáni se prezentují v síle a moci. Pomysleme na pokušení Ježíše na poušti, kde se jako mocný představuje satan, vládce tohoto světa: »Dám ti všechno, pokud učiníš to a to...« Boží věci však začínají nepatrně, od nepatrného zárodku. A Ježíš o těchto maličkých mluví v evangeliu.“

Řekl papež s odkazem na dnešní evangelium (Lk 10,21-24), ve kterém Ježíš velebí Otce, Pána nebe a země, že se dává poznat maličkým. „Ježíš se raduje a děkuje Otci za to, že »ukryl před moudrými a chytrými« to podstatné“ – pokračoval.

„Když se křesťanská obec - věřící laici, kněží a biskupové - neubírá cestou maličkých, přichází o budoucnost; zhrouť se. Viděli jsme to na velkých dějinných projektech křesťanů, kteří se snažili panovat silou a dobývat. Boží království však klíčí v maličkosti, vždycky v nepatrnosti, maličkém semínku života. Nestačí však jenom semeno. Je zapotřebí něčeho dalšího, co pomůže a dá sílu: »Vyrazí ratolest z pahýlu Jesse, výhonek vypučí z jeho kořenů, spočine na něm duch Hospodinův«.

„Duch svatý volí vždycky maličkost – pokračoval papež – protože nemůže vstoupit do velkého, pyšného a soběstačného. V srdci maličkého dochází ke zjevení Páně. Teologové nejsou ti, kdo mnoho vědí o teologii; takové můžeme nazvat spíše encyklopedisty teologie. Ti vědí všechno, ale nejsou schopni dělat teologii, protože ta se dělá na kolenou.

A stejně tak pravý pastýř – pokračoval – ať už kněz, biskup, kardinál či papež, kdokoli se neumenšuje, není pastýřem, nýbrž jen vedoucím úředníkem. A to platí pro všechny, počínaje tím, kdo má v církvi funkci, která se zdá nejdůležitější, až po chudou stařenku, která ve skrytu koná skutky milosrdné lásky.

Je však také třeba odstranit jistou pochybnost, která by se mohla vloudit - pokračoval papež - že totiž k maličkosti se pojí zbabělost, uzavřenost a strach. Naopak, maličkost má schopnost riskovat, protože nemůže nic ztratit. A svatý Tomáš v díle *Summa Theologiae* vysvětluje, že božské je to, co není omezeno největším a je obsaženo v nejmenším (*Non coerceri a maximo, sed contineri a minimo divinum est*).

„Svatý Tomáš říká vcelku toto: »Neděsit se velkých věcí – dnes to potvrzuje také svatý František Xaverský – neděsit se a jít dál, ale současně spoléhat na nepatrnost – to je božské«. Křesťan vždy začíná od maličkosti. Pokud se cítíš maličký a omezený ve svojí modlitbě jako onen celník, který se zahanben modlil vzadu v kostele: »Smiluj se nade mnou hříšným«, půjdeš vpřed. Ale pokud se považuješ za dobrého křesťana, budeš se modlit jako onen farizeus, který nebyl ospravedlněn: »Děkuji, Bože, protože jsem velký.« Nikoli, děkujeme Bohu za to, že jsme maličci.“

Svoje dnešní kázání zakončil papež zmínkou o svátosti smíření, kterou - jak řekl - rád vysluhuje, zvláště když se zpovídají děti. „Jejich vyznání jsou překrásná, protože jsou konkrétní. Maličci jsou konkrétní – dodal a končil prosbou: „Pane, sešli svého Ducha, abych neměl strach z velkých věcí a neměl strach z toho, že učiníš v mém životě velké věci.“

6.12.2019

Mariánský advent

Vatikán. „Od vydání encykliky *Redemptoris Mater* svatého papeže Jana Pavla II. jsem nevěnoval žádný cyklus kázání Matce Boží. Myslím, že nastala chvíle, aby Maria byla opětovně středem našich úvah v kapli, které se kdysi říkalo Matyldina a dnes nese jméno zmíněné encykliky“, uvedl pro

dnešní *L' Osservatore Romano* (6.12.) papežský kazatel o. Raniero Cantalamessa v souvislosti s první adventní homilií, kterou dopoledne pronesl před papežem Františkem a římskou kurií. „Jsou tu však ještě jiné, hlubší důvody“, pokračuje papežský kazatel. „Ekumenická atmosféra, kterou zažíváme díky mnohým iniciativám papeže Františka, nám povoluje, abychom z Matky Boží učinili prvek jednoty, a nikoli rozdělení mezi křesťany různých vyznání. Ve svých kázáních se pokouším osvětlit tuto základní mariánskou úctu, která spojuje všechny věřící v Krista“, vysvětluje o. Cantalamessa.

„Jádrem adventu, jako každého jiného období liturgického roku, je Kristus, prostředník mezi Bohem a člověkem. Advent je kristologická a trinitární doba, ale též mariologická, protože tajemství Vtělení se uskutečnilo v Panně. Také Boží slovo, které nás v adventní a vánoční době provází, uvádí Marii na scénu jako hlavní protagonistku. Podle sv. Bernarda je Maria branou, skrze níž Bůh vstoupil do světa a jíž nyní můžeme vejít k Bohu. A Dante Alighieri obviňuje z pošetilosti každého, kdo se neutíká k Matce Boží: »Tak velká jsi a tolik zmůžeš, paní, že bez tebe chytit vyprostit se z nouze, toť letět chytit, leč křídla nemít ani« (Ráj, XXXIII. zpěv)“.

Angelus

8.12.2019

Maria – celá svatá, bez nejmenšího stínu samolibosti

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní slavnost Panny Marie počaté bez poskvrny prvotního hříchu spadá do adventu, doby očekávání: Bůh splní, co přislíbil. Dnešní slavnost nám však oznamuje, že něco se *již* naplnilo, a to v osobě a životě Panny Marie. Rozjímáme dnes o počátku této plnosti, jež nastal ještě před narozením Matky Páně. Její neposkvrněné početí nás totiž přivádí k onomu přesnému okamžiku, ve kterém vzklíčil život Mariin v lůně její matky. Již tady je přítomna posvěcující Boží láska, která ji chránila před nákazou zla, jež je společným dědictvím lidské rodiny.

V dnešním evangeliu zní pozdravení, kterým se k Marii obrací anděl: »Buď zdráva, milostiplná! Pán s tebou!« (Lk 1,28). Bůh zamýšlel a ve svém tajemném úradku odedávna chtěl, aby byla milostiplným stvořením, tedy plná Jeho lásky. Naplnění však předpokládá vytvoření prostoru, uprázdňení, ustoupení stranou. Právě tak si počínala Maria, která uměla naslouchat Božímu Slovu, dokonale se svěřovat Boží vůli a bezvýhradně ji přijímat do svého života. Až do té míry, že se v ní Slovo stalo tělem. Umožnila to svým přitakáním andělovi, který od ní žádal ochotu stát se Ježíšovou matkou, a ona odpověděla: »Jsem služebnice Páně, ať se mi stane podle tvého slova« (v.38).

Maria se neztrácí v obširných úvahách, neklade Pánu překážky, ale pohotově se odevzdává a ponechává prostor Duchu svatému. Okamžitě dává k dispozici Bohu veškerou svoji existenci a osobní úděl, aby byla utvářena a naplňována Jeho Slovem i vůlí. V dokonalé shodě s plánem, který s ní měl Bůh, se tak Maria stává „*cele krásnou*“ a „*cele svatou*“, avšak bez nejmenšího stínu samolibosti. Je pokorná. Ona je mistrovským dílem, avšak zůstává pokornou, nepatrnou a chudou. V ní se zračí Boží krása, cele tvořená láskou, milostí a sebedarováním.

Rád bych podtrhnul slovo, kterým Maria definuje sebe samu, když se odevzdává Bohu. Vyznává: *jsem služebnice Páně*. Mariino přitakání zaujímá od počátku služebný postoj, pozorný vůči potřebám druhých. Dosvědčuje to konkrétně tím, že se hned po Zvěstování vydává navštívit Alžbětu. Ochota vůči Bohu se pojí s ochotou ujímat se potřeb bližního. Všechno bez povyku, bez okázalosti, bez hledání čestných míst a bez reklam, protože láska a skutky milosrdenství nepotřebují být vystavovány jako nějaká trofej. Skutky milosrdenství se konají mlčky, skrytě a bez vychloubání. I ve svých společenstvích jsme povoláni následovat Mariina příkladu a jednat diskrétně a ve skrytu.

Slavnost naší Matky ať nám pomůže učinit z celého svého života přitakání Bohu, přitakání tvořené adorací Boha i každodenními skutky lásky a služby.

Kázání z Domu sv. Marty

10.12.2019

Bůh vždycky poskytuje útěchu, i když kárá

Vatikán. „Laskavost Boha není didaktický či diplomatický postoj, nýbrž výraz Jeho radosti,“ kázal papež v kapli Domu sv. Marty při dnešní adventní bohoslužbě. Vykládal hlavně první čtení (Iz 40,1-11),

ve kterém prorok Izaiáš tlumočí izraelskému lidu za babylonského exilu útěchu od Hospodina; a potom evangelní podobenství o ztracené ovci (Mt 18,12-14).

Dnešní liturgie – uvedl římský biskup – přináší zvěst naděje: »Těšte, těšte můj národ – praví váš Bůh. Mluvte k srdci Jeruzaléma, volejte k němu, neboť je skončena jeho špatnost, odčiněna jeho nepravost«. „Pán vždycky těší, ovšem za podmínky, že útěchu přijímáme – komentoval. „Bůh útěšně dokonce napomíná a kárá.“

„Pán provází a vede svůj lid. Pán napravuje a řekl bych také, že laskavě trestá. Boží něha a polaskání není didaktický nebo diplomatický postoj, nýbrž vychází z nitra; je to radost, kterou má, když se blíží hříšník. A Bůh se radostí rozněží.“

Ukazuje to dnešní evangelium – pokračoval papež. Podává totiž Ježíšovo podobenství o pastýři, který jde hledat a zachránit jedinou ztracenou ovci, a když ji najde »má z ní větší radost než z těch devětadevadesáti, které se nezatoulaly«. „Pán se raduje nad hříšníkem, nad námi, když si necháváme odpustit a jdeme za Ním, aby nám odpustil. Je to radost, která se stává něhou, a tato něha je nám útěchou,“ dodal.

„Kolikrát jen hořekujeme a naříkáme, myslíme si, že naše hříchy, naše omezení nelze prominout. A do toho zaznívá Pánův hlas, který těší, je nablízku a »šetrně vede«. Mocný Bůh, který stvořil nebe a zemi; Bůh-hrdina a náš bratr, který se nechal ukřižovat a zemřel pro nás, umí laskat a říkat nám: neplač.“

„S jakou něhou asi Pán těšil vdovu z Naim? Dříve než přistoupil k márám, na kterých byl její syn, aby jí řekl: neplač!?“ – přemítal dále František.

„»Otče – namítne někdo – dopustil jsem se v životě tolika hříchů a pochybení« - Nech se utěšit! - »Kdo mne však utěší?« - Pán. »A kam jít?« - Jdi k Pánu prosit o odpuštění. Vзмуž se. Otevři dveře. A On tě potěší. Přiblíží se s laskavostí otce, bratra - »jako pastýř pase své stádo, svým ramenem shromažďuje beránky, ve svém klínu je nese a březí ovce šetrně vede«.“

12.12.2019

Svatý otec: Bratrství, smíření a ekologická konverze jako cesty k míru

Vatikán. Každá válka je bratrovraždou, která ničí projekt bratrství, vepsaný do poslání lidské rodiny, píše papež František v poselství k 53. Světovému dni míru, který připadne na první den nového kalendářního roku. Válka začíná nesnášenlivostí vůči jinakosti druhého člověka, která podněcuje touhu po jeho opanování. Válka se tak sytí zvráceností v mezilidských vztazích, hegemonickými ambicemi, zneužíváním moci, strachem z druhého a jinakostí nahlíženou jako překážkou, vysvětluje římský biskup a klade si otázku: Jak tedy budovat cesty míru a vzájemného uznání? Jak prolomit dnes převládající dynamiku vzájemné nedůvěry a chorobnou logiku založenou na hrozbě a strachu?

Jedině tím, že budeme usilovat o reálné bratrství, založené na společném původu v Bohu a uplatňované v dialogu a vzájemné důvěře, odpovídá František, neboť touha po míru je vepsána do hloubi každého lidského srdce a naděje na mír je ryze lidským postojem. Tato naděje, dodává, je zároveň ctností, která nám propůjčuje křídla k dalšími rozletu a překonání zdánlivě nepřekonatelných překážek. Papež poté připodobňuje mír cestě založené na paměti, solidaritě a bratrství, na smíření v bratrském společenství a v neposlední řadě též na ekologické konverzi.

Kolektivní povědomí o válečných hrůzách je třeba uchovávat nikoli jen proto, aby se lidstvo nedopustilo stejných chyb či aby se neopakovala tatáž iluzorní schémata z doby minulé, nýbrž také kvůli posílení lidského svědomí, které se tak může účinněji bránit jakékoli zvlí a touze po nadvládě či zkáze. Svět nepotřebuje prázdná slova, zdůrazňuje Svätý otec, nýbrž přesvědčené svědky, kteří by hledali pravdu přesahující ideologie a rozdílná mínění. „Vzájemným nasloucháním narůstá poznání druhého člověka a úcta k němu, až do té míry, že v nepříteli odkryjeme tvář bratra“, píše papež.

Mírový proces se tak stává dlouhodobým závazkem, jehož příkladem se může stát „demokracie v právním státě, pokud se zakládá na spravedlnosti a úsilí o dodržování práv každého člověka, zejména slabého a vyřazovaného, a to za neustálého hledání pravdy“ (*Benedikt XVI., Promluva k ACLI, 27. ledna 2006*), cituje František svého předchůdce Benedikta XVI. Naopak rozkol mezi členy společnosti,

nárůst sociálních nerovností a odmítání nástrojů vedoucích ke všestrannému lidskému rozvoji zamezují dosažení obecného dobra. Trpělivá práce spočívající na síle slova a pravdy ovšem může v lidech probudit schopnost soucitu a tvořivé solidarity, podotýká Svatý otec.

Mír je též cestou smíření v bratrském společenství, čteme dále v Poselství ke světovému dni míru. Síla odpuštění a schopnost rozpoznat jeden v druhém bratra či sestru nás uschopňuje k mírovému soužití, vyzdvihuje František, což platí také pro politickou a hospodářskou oblast – nikdy totiž nedosáhneme pravého míru, pokud nebudem s to vybudovat spravedlivější ekonomický systém.

Nepřátelské postoje vůči druhému člověku, absence úcty ke společnému domovu a svévolné plenění přírodních zdrojů nás přivádějí k nezbytnosti ekologické konverze, naléhá římský biskup. Toto obrácení je třeba vnímat jako celkovou proměnu vztahů, které udržujeme se svými bratry a sestrami, s ostatními živými tvory, se stvořením v jeho bohaté různorodosti a se Stvořitelem jako původcem všeho života. Pro křesťana ekokologická konverze „znamená, že se ve vztazích k okolnímu světu projevují všechny důsledky setkání s Ježíšem“ (*Laudato sí'*, 217).

V závěru poselství ke Světovému dni míru papež František upozorňuje, že v případě Kristových učedníků podpírá cestu k míru svátost smíření, která obnovuje lidi i společenství a požaduje po nás, abychom vykázali z našeho myšlení, slov i skutků jakékoli násilí vůči bližnímu i vůči stvoření.

13.12.2019

Magnifikat je skvostnou školou evangelní moudrosti – kázal o. Raniero Cantalamessa

Vatikán. „Velebí má duše Hospodina,“ počátečními slovy Magnifikat nadepsal papežský kazatel otec Raniero Cantalamessa své druhé adventní kázání pro papeže a římskou kurii. V jeho úvodu připomněl dnešní 50. výročí kněžského svěcení papeže Bergoglia: „Mariin chvalo zpěv je modlitbou, která při takovýchto příležitostech spontánně vychází ze srdce. Meditace nad ním je naší drobnou účastí na oslavě tohoto výročí,“ řekl otec Cantalamessa.

Každou historickou událost utvářejí dva prvky, na jedné straně fakta a na druhé jejich význam. Evangelní kantika zaznamenaná v pasážích o narození – Benedictus, Magnificat a Nunc dimittis – poetickým způsobem vysvětlují duchovní smysl událostí Zvěstování, Navštívení a Narození. Podle některých biblistů má křesťanská liturgie počátek právě v hymnech doprovázejících vyprávění o Ježíšově dětství (cit. H. Schürmann, *Il Vangelo di Luca, I, Paideia, Brescia 1983, s. 251*), předeslal papežský kazatel a zastavil se nejprve nad polemikami z oblasti textové kritiky:

„Tyto chvalozpěvy jsou „Boží slovo“, inspirované Duchem svatým. Magnifikat je Mariino, protože právě Marii jej „přisoudil“ Duch svatý, a proto je „jejím“ ve vlastnějším smyslu, než kdyby jej skutečně napsala vlastnoručně! Nejde nám totiž ani tak o to dozvědět se, zda Magnifikat napsala Maria, jako o to, zda bylo napsáno z inspirace Ducha svatého. Ani kdybychom si byli naprosto jisti, že jej napsala Maria sama, nezajímalo by nás to kvůli tomuto faktu, nýbrž protože v něm promlouvá Duch svatý.“

Mariin chvalo zpěv ukazuje nový pohled na Boha a na svět. V první části (verše 46 – 50) Maria odpovídá na Alžbětin pozdrav, avšak nevstupuje do dialogu s lidmi, nýbrž obrací se k Bohu. Její slova odrážejí dvojí postoj, jaký člověk zažívá, když se ocitne před božskou skutečností: bázeň a lásku, nesmírnost tajemství a okouzlení. Maria jej vyjadřuje skrze oslovení Adonaj, Bůh, Mocný a především Kadoš – Svatý. Zároveň je však tento Svatý a mocný Bůh nahlížen s nekonečnou důvěrou jako „můj Spasitel“, Bůh, který si přeje dobro a který je tu pro své stvoření.

„Především Mariin důraz na Jeho milosrdenství však vyzvihuje tento vlídný a okouzující aspekt božské skutečnosti. „Jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokolení“. Tato slova vyvolávají obraz mohutné řeky, vyvěrající s Božího srdce a procházející celými lidskými dějinami. Nyní tato řeka dospívá k jisté „závoři“ a plyne dále na vyšší úrovni. „Rozvzpomenul se na své milosrdenství“, příslib, který dal Abrahámovi a Otcům se naplnil.“

Poznání Boha vyvolává nové vnímání a nové poznání vlastního já. Stvoření se začíná nahlížet v pravdě. K tomu dochází také v Magnifikat, když si Maria uvědomí Boží pohled, který na ní spočinul. Mluví o sobě jako o ponížené služebnici, na kterou Bůh shlédl, a své vyvolení vnímá jako milost. „*Pokora má zvláštní status: má ji ten, kdo si nemyslí, že by ji měl, a nemá ji ten, kdo věří, že ji má,*“ podotýká

papežský kazatel. Uznání Boha, své situace a pravdy dává vytrysknout čisté a plné radosti, jáso tu. Maria velebí Boha pro Něho samého, přestože ho velebí za to, co vykonal v jejím životě, ba právě na základě této své zkušenosti, jak to činí všichni velcí oranti – tj. lidé modlící se k Bohu – v Bibli. V druhé části Magnifikat přechází chvalozpěv k tomu, co Bůh vykonal pro lidstvo v jeho dějinách.

„Na tomto místě pozorujeme další rys evangelní moudrosti, spočívající ve spojení opojenosti z kontaktu s Bohem se střízlivostí v pohledu na svět, sladění nejvyšší oddanosti a odevzdanosti Bohu s naprosto kritickým realismem v pohledu na dějiny a na člověka. Řadou silných sloves v aoristu popisuje Maria, počínaje 51. veršem, obrácení a radikální změnu stran mezi lidmi: „svrhl – povýšil, nasytil – propustil s prázdnou“. Náhlý a nevratný zvrát, protože Boží dílo se nemění a nevrací ze zpátky, jak to činí lidé ve svých věcech.“

Kde však došlo k tomuto obratu – ptá se otec Cantalamessa – když dějiny potvrdily, že nejde o žádnou vnější revoluci? Odehrál se ve víře! – odpovídá. Boží království se projevilo a vyvolalo tichou, avšak radikální revoluci. Bohatý se jeví jako ten, kdo shromáždil velké úspory, ale přes noc došlo ke stoprocentní devalvaci. Na druhé straně stojí chudí a znevýhodnění, kteří jsou připravenější k přijetí nové skutečnosti a nemají strach ze změny. Maria mluví o bohatství a chudobě z Boží perspektivy a zavádí definitivní, eschatologické kritérium.

Svatý Irenej pak ve svém komentáři říká, že Mariin jáso tu je prorockým zvoláním ve jménu církve, pokračoval papežský kazatel.

„Co však znamená „Církev“ v tomto případě a jménem jaké církve podle Ireneje zpívá Maria své Magnifikat? Nikoli jménem nominální církve, nýbrž církve reálné, tedy nikoli abstraktní, nýbrž konkrétní církve, lidí a duší, které církev tvoří. Magnifikat není určeno pouze k recitování, nýbrž k životu, má být přiaalstněno každým z nás, je „naším“ chvalozpěvem“. Když vyslovujeme: „Velebí má duše Hospodina“, ono „má“ je třeba chápat v doslovném, nikoli přeneseném smyslu.“

Díky Božímu slovu vlastní církve jiný obraz o skutečnosti světa, obraz, který lze považovat za jediné definitivní, protože se utváří v Božím světle. Nesmí tento obraz zakrývat, nýbrž musí jej neúnavně šířit, hlásat jej lidem, protože se týká jejich věčného údělu, zdůraznil dále otec Cantalamessa. Proto musí pozvedat hlas jako v Andersenově pohádce o císařových nových šatech:

„Církev musí být jako hlásek onoho dítěte, který světu poblouzněnému svým bohatstvím a považujícím za šílence a blázna každého, kdo v ně nevěří, opakuje slovy Apokalypsy: Copak nevíš, že jsi nahý!“ V tom skutečně vidíme, jak Maria v Magnifikat „mluví prorocky za církev“. Ona jako první vycházejíc z Boha odhalila v nahotě velikou ubohost bohatství tohoto světa. Magnifikat by samo dostačovalo k objasnění titulu „Hvězda evangelizace“, který sv. Pavel VI. přisoudil Marii v encyklice Evangelii nuntiandi.“

Magnifikat však není pouze programem toho, co má církev hlásat světu, nýbrž ukazuje, co má sama praktikovat. K obratu, o němž Maria mluví, totiž dochází uvnitř člověka. „Od teologických diskusí, v nichž mají všichni pravdu, přecházíme k myšlenkám srdce, v nichž se všichni mýlíme,“ podotýká papežský kazatel.

„Člověk, který žije „pro sebe“, jehož Bohem není Hospodin, nýbrž vlastní „já“, je člověkem který si postavil trůn, na němž sedí, aby diktoval zákon druhým.(...) Bůh však – jak připomíná Maria – činí opak: vzdaluje od sebe pyšné a pozvedává k sobě pokorné a maličké, radši zůstává s potřebnými a hladovými, kteří ho zahrnují prosbami a žádostmi, než s bohatými a sytými, kteří ho nepotřebují a o nic jej nežádají. Maria nás tedy s mateřskou jemností pobízí, abychom následovali Boha, abych se řídili jeho způsoby. Učí nás Božím cestám. Magnifikat je vskutku skvostnou školou evangelní moudrosti. Školou neustálého obrácení.“

Kázal otec Raniero Cantalamessa v druhém adventním kázání pro papeže a římskou kurii.